

Patologi/cytologi inom Capio Diagnostik; En ”doldis” med det kliniska behovet som styrande

Av Lennart Hedenborg
Medicinsk Chef Klinisk Patologi/Cytologi, Capio Diagnostik AB
lennart.hedenborg@capio.se

Capio Diagnostik bedriver verksamhet inom patologi/cytologi i fyra regioner i Sverige. I Stockholm, Jämtland, Sörmland och Skaraborg. Verksamheten drivs på laboratorier som ligger inne i sjukhusen, nämligen vid S:t Görans sjukhus, Östersunds sjukhus, Mälarsjukhuset och Kärnsjukhuset. Detta skapar förutsättningar för att ge vårdprocessen maximalt stöd med det kliniska perspektivet i högsätet.

Anlags av cell- och vävnadsprov spelar ofta en undanskymd men betydelsefull roll i den kliniska vardagen. Vår service har flera avsnitt.

När man tar ett vävnadsprov är den vanligaste frågeställningen: ”Är det cancer?”

Den vårdansvarige läkaren har dock även andra perspektiv som vi som laboratorier i den kliniska vardagen måste tillgodose. Svaret på vävnadsprovet är ofta direkt styrande för nästa steg i en vårdkedja. Här blir tidsfaktorn central. Varje extra vårdtyg i väntan på svar innebär stora kostnader för vårdgivaren.

Den enskilde patienten betalar dock med en annan valuta – väntan på provsvar och oron över att provet skall visa ”något farligt”.

Nära och intensivt samarbete

Förutom den patientorienterade provtagningen ingår laboratoriet i sammanhang med andra system i vården. Exempel på detta är det mycket nära och intensiva samarbetet med bröstmottagning – mammografienhet och onkologklinik när det gäller utredning och behandling av brösttumörer.

En annan verksamhet som till sin omfattning är en av de större är att vi samverkar med, och i vissa regioner även administrerar, den gynekologiska hälsokontrollen. Våra fyra laboratorier analyserar tillsammans närmare 60 000 cellpover/år från livmoder-

tappen. Merparten av detta arbete utförs av våra cytodiagnostiker.

Finnålspunktioner

Vår verksamhet kan synas ske på avstånd från patienten i de flesta fall. Patienten är dock i fokus på ett annat plan än det mentala när det gäller s k finnålspunktioner. Här har vi egna mottagningar där vi själva träffar patienten och tar provet från en nyupptäckt knöl eller annan förändring.

Svaret kan sändas till remitterande läkare inom någon dag. Detta gör att patientens oro i de flesta fall kan stillas snabbt eller så kan den fortsatta utredningen av patienten snabbt gå vidare beroende på vad svaret blev.

Svar under pågående operation

Vi förekommer även i mer ”akuta” vårdsammanhang. Opererande kirurg kan behöva få kunskap om en tumör eller annan vävnadsförändring under pågående operation. Vi har därför akutservice med s k fryssnitt.

Detta innebär att vi medan patienten ligger i narkos gör vävnadsundersökningen och ger kirurgen svar inom 20 minuter. Detta kan i många fall vara direkt avgörande för hur den fortsatta operationen utförs.

Kliniska konferenser

Patologläkaren är närmare vården än många tror. Det lokala behovet av bred anläggningsyta mot den kliniska vår-

dande sidan av sjukvården tillgodoser vi genom regelbundna kliniska konferenser med läkare från ett flertal specialiteter. Där träffar vi de patientansvariga kollegorna och deltar aktivt i vårdstyrande diskussioner.

Det senaste inom undersökningsmetodik

Vår styrka på kompetenssidan är att vi förfogar över fyra regioners laboratorier i samverkan. Tillsammans kan vi täcka såväl yta som djup inom den kliniska patologin/cytologin.

Genom att vi är en så stor grupp kan vi även ha rena utvecklingsprojekt gående. Av samma skäl kan vi se till att alla våra laboratorier får tillgång till det senaste inom undersökningsmetodik. Dessutom har vi möjligheten att utveckla nya tekniker och undersökningsmetoder i samverkan med övriga discipliner (klinisk mikrobiologi och klinisk kemi). Här spelar våra biomedicinska analytiker en stor roll när det gäller att ta till sig gemensamma arbetssätt inom laboratoriemedicin.

De nya teknikerna inom bl a molekylärbiologi är gränsöverskridande mellan de traditionella disciplinerna och stakar ut vägen för ett mer problemorienterat sätt att arbeta inom laboratoriemedicin.

Inom Capio Diagnostik har vi stora möjligheter att ligga i fronten på denna vandring in i framtiden. ■■